

25 år – sølvbryllup med infektionshygiejnen

Jette Holt
Specialuddannet hygiejnsygeplejerske
Cand pæd pæd phd
Central Enhed for Infektionshygiejne
Statens Serum Institut

Refleksioner over bevægelser - 25 år i infektionshygiejnen

- Den store historie og den lille historie
- Historie = fortid
- Historie som proces, der omfatter fortid, nutid og fremtid:
  - Nutiden er formet af en erindring og en fortolkning af fortiden og dette danner et sæt af forventninger til fremtiden.
- Mennesket er både et historisk væsen og historieskabende

B.E. Jensen

- Historisk, kulturel og sociologisk påvirkning i det infektionshygiejniske felt
- *At indgå i en praksis er ikke blot at indgå med de nutidige udøvere, men også med praksis' forgængere* (M. Scheel 1994)

Mit afsæt til at begribe og forstå infektionshygiejne

- *Merry Scheel og Mary Douglas*
  - Risikovurdering
  - Viden om – indsigt i
  - Etik
  - Levevilkår
  - Livsstil
  - Tro/overtro
  - Ritualer
  - Begreber og sprog
- Tid – kultur – samfundsforhold og....

M. Douglas (1997)

Fokus i sundhedsvæsenet og i infektionshygiejne i 25 år

- Fra diagnose til procedure til diagnose
- Fra fokus på infektioner til kolonisationer
- Fra Råd og anvisninger til Standarder til Nationale infektionshygiejniske retningslinjer
- Fra antibiotika til antibiotikaresistens
- Fra sygehusvæsen til sundhedsvæsen
- Fra indlagt til udlagt
- Fra hygiejne til infektionshygiejne
- Fra mesterlære til professionsbachelor
- Fra hygiejnesygeplejerskeuddannelse til specialuddannelse i infektionshygiejne til diplomprogram til magisterprogram i Smittskydd/Vårdhygien
- Fra omsorg til kvalitet til patientsikkerhed
- Fra Fundamental sygepleje til Fundamentals of care...
- Fra komplikation til utilsigtet hændelse
- Fra ikke alle skal behandles til alle skal behandles til alle skal ikke behandles...
- Fra....

Hvad styrer denne udvikling?

- Mikroorganismer
  - Hiv virus , MRSA, CPO, covid-19....
- Politik
  - Verdensmål, nationale mål, regionale lokale mål
- Strukturer
  - Fra mange amter – til få regioner – til færre kommuner
  - Sundhedsreform, sammenhængende sundhedsvæsen, sektorovergange, akademisering/praksisuddannelser....
- Lighed i sundhed, benchmarking, kvalitet...
- Økonomi
  - Kvalitet, incitament, besparelser
  - Benchmarking, audit, transparens
- Klimaforandringer - bæredygtighed

Udvikling og afvikling af plejen og –infektionshygiejniske rutiner

- Fjernelse af stiklagen
- Dyner og puder uden betræk
- Elektive operationer
- ”Eget hjem i sygehuset”
  - Eget tøj
- Udlagte patienter med infektionshygiejniske udfordringer
- Udlicitering/uddelegering af opgaver (rengøring, frivilligt arbejde, inddragelse af pårørende, rene og urene opgaver)
- Fra fundamental sygepleje til Fundamentals of care...
  - Paternalistisk omsorg, egen omsorg, pas dig selv omsorg....
- Handskebrug og - overforbrug!
- .....

- Hvordan harmonerer infektionshygiejne med kvalitet, lighed i sundhed, patientsikkerhed, NIR, kompetenceudvikling,....

Hvad er udfordringen?

- There is a lack of evidence for most of the individual infection prevention and control measures

But

- "Lack of evidence of an effect associated with specific measures should not be mistaken for evidence of lack of effect"

Cooper et al. BMJ 2004; 329(7465): 533
Voss, BMJ 2004; 329(7465): 521 (Editorial)

Viden og uddannelse

- Uddannelser er udtryk for de fremherskende fælles værdiforestillinger og holdninger
- Uddannelse sikrer samfundets beståen og udvikling ud fra magthavernes bestræbelser.
- Uddannelser er historiske konstruktioner *Muschinsky 1998*
- *Fra Specialuddannelse i infektionshygiejne (45 ECTS), DSH og SSI, SSI og Øresund*
- *Til Diplom i folkhälsovetenskap (60 ECTS) inriktning smittskydd/vårdhygien, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap och Nordiska hälsovårdshögskolan (1953-2014) Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.*
- *Til Magisterutbildning Medicinsk mikrobiologi med inriktning mot smittskydd och vårdhygien (60 ECTS), Gøteborg Universitet*
- Til beskyttet titel
- Til....

Sygeplejersken

Uddannelsen til hygiejnesygeplejerske en god investering

Der har været stor interesse for uddannelsen til hygiejnesygeplejerske, men mange ansøgere har trukket sig, fordi de ikke kunne få økonomisk støtte til at gennemføre den.

Sygeplejersken 2004 nr. 9, s. 14

Af: **Jette Holt**, hygiejnesygeplejerske, cand.pæd.pæd., **Margrethe Meyer**, hygiejnesygeplejerske, Janne Lyngaa, sygeplejerske, cand.cur. institutleder

Scandinavian Journal of Public Health, 2014; 42: 687-690

ORIGINAL ARTICLE

A joint Nordic Interdisciplinary Education Programme in Infection Control: A successful, but short-lived initiative

JETTE HOLT¹, NINA K. SØRKNES² & LENE POVLSEN³

¹Statens Serum Institut (SSI), Copenhagen, Denmark, ²Norwegian Institute of Public Health, Oslo, Norway, and ³Nordic School of Public Health NHV, Göteborg, Sweden

Abstract

Introduction: Prevention of healthcare-associated infections and a restrictive antibiotics policy in the Nordic countries have contributed to a low prevalence of multi-drug resistant microorganisms, compared to many other countries. This requires professional competences acquired through education in infection control, both in hospitals and in primary health care. **Method:** This paper describes a joint Nordic Interdisciplinary Education Programme in infection control, established at the Nordic School of Public Health NHV (NHV) in 2007. **Results:** The education programme was considered highly relevant and successful by students and their employers. **Conclusions:** The paper describes the background and contents of the programme, which may serve as inspiration in the development of future educational initiatives in other countries.

Key Words: Antibiotic resistance, education programme, infection control, core competencies, interdisciplinary education, Nordic countries, public health policy

Udfordringer for uddannelsestænkning og kvalitet

- Strategi for kompetenceudvikling
  - Robusthedskommissionen
    - Praksisnær
      - Virtuel undervisning – simulationstræning – praksisnær træning
      - Værd at vide programmerne
- Kontrol af sundhedspersonalets kompetencer
  - Learning management systemer, kliniske vejledere, nøglepersoner, audit, ...
- Datadrevet sundhedsvæsen....

Kvalitet – kvalitetssikring, -kontrol

- For at kunne styre efter kvalitet må man præcisere, hvad der menes med kvalitet, og hvilken kvalitet man ønsker at opnå.
- **Kvalitet er en afspejling af en eller fleres personers vurdering af overensstemmelsen mellem deres forventninger til og deres oplevelse af et produkt eller en serviceydelse.**
- Så spørgsmålet er:
  - *Hvad er kvalitet i hygiejne?*
  - *Angives i NIR!*

› Det Nationale Kvalitetsprogram

Kvalitetsudvikling i sundhedsydelser sikrer bedre og mere sammenhængende patientforløb og forebygger fejl og utilsigtede hændelser i sundhedsvæsenet

› Den Danske Kvalitetsmodel

Særlige akkrediteringsstandarder skal være med til at højne kvaliteten på en række behandlingssteder.

› Patientrapporterede oplysninger (PRO)

Oplysninger fra patienterne selv om blandt andet helbredstilstand og funktionsniveau er et vigtigt redskab i arbejdet med kvalitet i sundhedsvæsenet.

› eSundhed

På hjemmesiden www.esundhed.dk findes en databank for kvalitet i sundhedsvæsenet.

› Utilsigtede hændelser

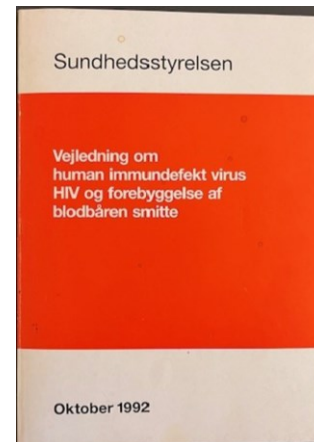
Et anonymt og sanktionsfrit system for indrapportering af utilsigtede hændelser i sundhedsvæsenet skal være med til at skabe en sund læringskultur.

› Bekymringshenvendelser

Hvis man har mistanke om problemer med patientsikkerheden, kan man sende en bekymringshenvendelse til Styrelsen for Patientsikkerhed.

Infektionshygiejniske retningslinjer

- Fra diagnoserelaterede til procedurerelaterede til diagnoserelaterede...
  - Supplerende og alle de andre
- Fra inficeret til koloniseret
  - MRSA, CPO,....
- Råd og anvisninger – Danske hygiejnestandarder – Nationale Infektionshygiejniske retningslinjer
- *Sundhedsministeriet ønsker med udgivelsen af Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer et enstrenget system af retningslinjer, der sikrer en ensartet evidensbaseret infektionshygiejnisk forebyggende indsats i hele det danske sundhedsvæsen.*

Ny tendens blandt sundhedspersonale?

- Fra de diagnoserelaterede til procedurerelaterede til covid-19
- Frygt, nervøsitet og angst for smitte
  - Usikkerhed, utilstrækkelighed og oplevelser af, at det professionelle ansvar blev udfordret
- Robusthed
- Generation Baby boomer, Gen X, Gen Y, Gen Z, Gen....
  - *What is in it for me?*
  - *Das schaffen wir.....*

Ny tendens blandt borgere?

- Dømt for dødstrusler mod SSI

NYKØBING: En 40-årig mand er ved Retten i Nykøbing blevet idømt 30 dages fængsel for dødstrusler mod Statens Serum Institut (SSI)

Dommen er blevet afsagt af retten en gang i august.

Truslerne blev fremsat i et opslag, som SSI sidste sommer havde lagt på Twitter, nu X.

Manden skrev 15. juni 2022 i en kommentar til et af SSI's opslag, at:

- Vaccinen er testet og sikker!! Fuck, I kommer til at brænde i helvede, efter VI har hængt og skudt jer.

Ifølge fagbladet Journalisten, som har omtalt sagen, har den 40-årige i retten forklaret, at der var tale om en "shit-post-profil".

- Jeg skrev den for at skabe lidt røre i vandene. Det var helt åndssvagt at skrive sådan. Der var sprunget en sikring, forklarede manden i retten.

Han sagde også, at han var vred, fordi han havde følt sig tvunget til at tage imod coronavaccine.

Retten mente, at kommentaren var egnet til at fremkalde frygt for liv, helbred eller velfærd hos medarbejderne i SSI og idømte ham de 30 dages fængsel.

Nyt syn på infektioner? Vi skal have infektioner eller?

Infektioner som en kvalitet, et vilkår eller en UTH?

“We identify a novel, aggressively expanding sub-lineage of the highly virulent M1 clone, which has been behind almost 1/3 Danish cases in 2023, and conclude that a high prevalence of M1 variants contributed to the high number of invasive cases over winter, but also that genomic developments cannot fully account for the drastic increase.

Lowered population immunity due to low exposure in recent years likely played a significant role”

- *Johannesen T et al Increase in invasive group A streptococcal infections and emergence of novel, rapidly expanding sub-lineage of the virulent Streptococcus pyogenes M1 clone, Denmark, 2023*

Epidemiologernes indmarch – infektionshygiejnikernes fokus

- Overordnet viste resultaterne, at der blev foretaget **63,7 millioner PCR-tests og 60,0 millioner rapid antigen tests** i perioden 27. februar 2020 til 10. marts 2022. I denne periode fik **90,9%** af den danske population foretaget minimum én PCR-test og **78,8%** fik foretaget minimum én rapid antigen test. Kun **5,4%** af populationen blev aldrig testet med hverken PCR- eller rapid antigen test.
- *Derudover viste resultaterne, at kvinder, de yngste aldersgrupper, personer med dansk herkomst samt personer som bor i hovedstadsområdet er mere tilbøjelige til at blive PCR-testet.*
- *Gram et al 2023 Patterns of testing in the extensive Danish national SARS-CoV-2 test set-up*

Fremtiden?

- Organisering
  - Sammenhængende sundhedsvæsen
  - AMR og Infektionshygiejne
  - Personaleressourcer
    - Kontinuerligt uddannelsestilbud
- Fælles retningslinjer
- Fælles overvågning – fælles data – tilbagemelding
  - Prævalens?
- Forsyningsikkerhed
- Lighed i sundhed
  - Borgernes beredskab
- Fælles kontinuerligt fokus
- Bæredygtighed...
- <https://academic.oup.com/jac/article/77/3/545/6440021>

J Antimicrob Chemother 2022; **77**: 545–546
<https://doi.org/10.1093/jac/dkab416> Advance Access publication 25 November 2021

Journal of
Antimicrobial
Chemotherapy

BSAC Vanguard Series: The future of infection prevention and control: how COVID is already transforming our approach to antimicrobial resistance

Andreas Voss^{1*}

¹Department of Medical Microbiology, Radboud University Medical Centre, Postbus 6500 HB, Nijmegen, The Netherlands

Medicinsk teknologivurdering af infektionshygiejne. Hvad skal vi se på?

- *MTV er en forskningsbaseret, anvendelsesorienteret vurdering af relevant foreliggende viden om problemstillinger ved anvendelse af teknologi i relation til sundhed og sygdom.*
- Teknologien
  - Forholdsregler og retningslinjer...
- Patienten
  - Tryghed, sikkerhed, lighed, etik...
- Organisationen
  - Incitament, ressourcer, ...modstand...
- Økonomien
  - Udgifter, besparelser

Vi fortsætter!

